

Az élő népi kultúra szigete

Beszélgetés Gönczi Mihállyal, Átány polgármesterével

Átányban a népi kultúra és a paraszti gazdálkodás nem pusztán néprajzi emlék, hanem élő, a mindennapokat meghatározó gyakorlat. Az elődök tudományának ismerete – és tanítása – az önfenntartást és a turizmust egyaránt szolgálja. Miképp gazdálkodik páratlan néprajzi kincsével Heves megye talán legismertebb falva? Gönczi Mihály polgármester a település múltját és a múlt bölcsességéből merítő jövőképét is bemutatta.

Balázs Károly: *A Néprajzi Múzeum emlékezetes átányi témájú kiállítása óta nagyon sokak számára világos, hogy milyen izgalmas dolgok történtek itt. Mitől különleges Átány a többi Heves megyei településhez képest?*

Gönczi Mihály: Ennek megválaszolásához ismerni kell a település múltját: Átány református sziget a katolikus Heves-megyében. 1596-tól név szerint ismerjük az itt dolgozó református prédikátorokat és lelkészeket. A település a XVI. század közepén elsőként csatlakozott a környező településekkel együtt a kálvini protestantizmushoz – később a közeli falvak, települések elpusztultak vagy a XVIII. században katolikussá váltak, Átány viszont református maradt. Ennek köszönhetően viszonylag zárt rendszerű település volt Hevesben. Történelmi időszakokban is másképp működött a falu a többiekhez képest: önfenntartó módon, mindenki a maga gazdája volt. Alapvetően a paraszti gazdálkodásnak jött létre az alapja, ennek is egy speciális formája, az úgynevezett ólas-kertes település-szerkezet. A lakóházas övezet az ólas kertek vették körbe, istállókkal és ólakkal, ahol a tulajdonképpen gazdálkodás folyt. A történelem során a gazdasági vetülete mellett a család védelmi rendszerét is jelentette ez a szerkezet, ezért alakult ki a kettős, két beltelkes településstruktúra. Ezek a gyökerek gyakorlatilag napjainkig megmaradtak. Dr. Fél Edit és Hofer Tamás több mint 15 évig kutatta Átányt. 1951-ben, amikor Fél Edit professzor asszony a kutatást elkezdte, még jól működő, élő paraszti gazdaságokat talált ebben a szerkezetben.

88 ólas kert volt még abban az időben. A második világháború után az uradalmi részeket fölszámolták, de a tanyavilág még megmaradt. A négy termelőszövetkezet létrejöttével '59-től fölszámolták az ólas-kertes rendszert. Az emberekben azonban benne maradtak a gyökerek az önfenntartó képességre, a gazdálkodásra.

B. K.: *Középparaszti birtokokat kell elképzelni, vagy kisebb-nagyobb birtokokat?*

G. M.: Átányban egészhelyes, félhelyes, illetve negyedes típusú birtokstruktúrák voltak, ezeken folyt a paraszti munka és termelés. A társadalmi struktúrához azonban elengedhetetlen a kézműipar is: kovácsmester, szíjgyártó, szódakészítő, kosárfonó, téglá-, vályogvető, és más kézműipari szakterületek mesterei. Református szigetfaluként zárt rendszer volt Átány, emiatt ezt az értékrendet, szocializációt és életfelfogást örökíteni tudta évszázadokon keresztül.

Mivel ilyen speciális helyzetben volt, a kutatók ugyan felfigyeltek rá, de erről a fajta népi kultúráról a szocializmus időszaka alatt nem lehetett Magyarországon publikálni. A kutatás eredményeit 1997-ben adták ki, az első kötet címe „Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban Átány községben” volt, majd 2010 decemberében megjelent a második kötet is „Mi, korrekt parasztok” címmel. Létezik egy egyelőre csak angol és német nyelvű

Dr. Fél Edit Közösségi Tér

ven a nemzetközi szakmai közönség előtt megjelent harmadik kötet is, ami jelenleg előkészítés alatt áll a magyar publikáláshoz, a negyedik kötet pedig a Magyar Tudományos Akadémián kéziratban van meg. Az átányi néprajzi kutatás a nemzetközi tudományos világ számára is különösen érdekes, hiszen számos határterületet érint – 2008 óta ismét folyamatos a tudományos munka a falut illetően, ez már arról szól, hogy hogyan alakult a Fél Edit kutatása utáni helyzet napjainkig. 2009-től „Egy falu az országban, Átány” címmel a Néprajzi Múzeumban egy évig volt látható a néprajzi kutatás eredményeit átfogó módon bemutató kiállítás. A mai napig aktív a kapcsolata az önkormányzatnak az Eötvös Loránd Tudományegyetem érintett területeken dolgozó szakembereivel és diákjaival, valamint a Néprajzi Múzeummal. Az átányi városvezetés tisztában van vele, hogy az itteni népi kultúra különleges érték, és ezt a különleges értéket, ha már eleink ránk örökítették, nem szabad veszni hagyni. 2003-ban egy helytörténeti kiállítást hoztunk létre, majd 2004-ben átadtuk az ingatlant a református egyház számára, hogy alapítson benne egy alapfokú oktatási intézményt és egy művészetoktatás intézményt felmenő rendszerben. Az átadást követően a falu közepén vettünk egy hatóles parasztházat, amelybe átköltöztettük a kiállítási anyagot. Rá kellett jönnünk, hogy az épület nem elegendő ehhez a rendkívüli anyaghoz! Adott egy hallatlan kutatás, amit országosan és

nemzetközileg is ismernek, mégis, ha valaki Átányba jött, nem tudtunk neki mutatni semmit. Ki kellett találni egy másik megoldást.

B. K.: *Az eredeti kutatással és gyűjteménnyel, a kutatókkal mi lett?*

G. M.: Három jómódú parasztgazdaságnak megfelelő eszköz van a Néprajzi Múzeum birtokában, több mint 8500 korabeli fotóval és tekintélyes mennyiségű gyűjtött anyaggal. Ez az '50-es évek átányi gyűjteménye, amit az állam megvásárolt. Dr. Fél Edit később politikai okok miatt – Ortutay Gyula nyomására – elvesztette a főigazgatói pozícióját és még a tanári pályától is eltiltották. Magántanár lett, mert a kutatási irány, amit ő képviselt, tartalmazott nacionalista és egyházi elemeket, ami a kolhozrendszer ideájával összeférhetetlen volt. Hofer Tamás professzor úr még életben van, a 80. születésnapjának tiszteletére nyílt meg a kiállítás 2009-ben a Néprajzi Múzeumban.

B. K.: *Maga Átány is tudatosan gondozza az örökséget.*

G. M.: Az értékeinkkel való tudatos foglalkozáshoz külsős és helyi szakemberek, lakosok, önkéntesek nyújtottak segítséget. Nagy Kálmán igazgató úr például, aki hosszú éveken keresztül vezette Átány iskoláját, és aki ének-zene tanárként 123, általa itt gyűjtött népdalt kottázott le saját kezűleg. Az itt lakók aktívan gyakorolták a különböző népszokásokat és ezek leiratokban még megtalálhatók: a „Fonóban” című népi színművet élő

is adták. Templomi kórusunk is van, segít a hagyományainkat őrizni.

Szeretnénk megbecsülni mindazt, amit őseink ránk hagytak. Ez egy szemlélet, motiváció, amiben a testületünk rendkívüli, és a lakosság is széles körben elfogadja. A tudatos értékőrzés eredményeként a Nemzetstratégiai Kutatóintézet is felfigyelt a településünk dolgaira. Ebben nagy szerepe volt Bali Jánosnak, az ELTE tanszékvezető helyettesének, akivel személyes kapcsolatban álltunk. Önkormányzatunk a kulturális örökség védelmére pályázatot nyújtott be, hogy megőrizzük az 1857-ben épült hatóles parasztházunkat, az úgynevezett Kakas-házat. Teljesen felújítottuk: az Egri Megyei Vármúzeum munkatársait kértük meg a szakmai feladatokra, Császi Irén főmuzeológus irányította a munkálatokat, hogy mindent az eredeti állapotnak megfelelően állítsanak helyre, illetve alakítsanak ki. A Kakas-házat 2013. október 26-án adtuk át a nagyközönségnek. A Néprajzi Múzeummal kötöttünk egy együttműködési megállapodást, amelynek keretében egy állandó Átány-kiállítást rendeztek be egy 150 m²-es területen – ez az épület a buszmegálló mellett található nálunk. A település történetét, történelmi múltját áttekintő kiállítás muzeológusa Máté Gyuri kutató, aki Átány gyűjteményének gondozója a Néprajzi Múzeumban.

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet projektjében ehhez kapcsolódóan egy élő paraszti portát hoztunk létre. A kiállítás megelőzően kialakítottunk egy hatóles parasztházat, mellette egy istálló és egy önálló telek is van. Az épületegyüttest kiegészítettük kacsállóval, tyúkóllal, disznóóllal, a darással, megépítettük a kocsiszínt, végül benépesítettük állatokkal. A portán kialakítottuk a szalmakazalt, a szénakazalt, a szárkúpot, a trágyakazalt, kórét kerítésből a házi kertet, hagyományos fákat is ültettünk. Az élő paraszti porta a két beltelkes struktúra miatt érdekes.

B. K.: *Kezd összeállni a kép egy komplex néprajzi bemutatóhelyről.*

G. M.: Az itteni paraszti életet szemléltető, 200 évet felölelő néprajzi ismeretterjesztő komplexumnak része a Kakas-ház, az élő paraszti

udvar, valamint a hatöles parasztház, amit a termelőszövetkezet hagyatékából a '60-as, '70-es évek rendszerének megfelelően rendeztünk be. Ezzel szeretnénk szemléltetni, hogy az emberek életmódjával a használati tárgyrendszer is megváltozott. A néprajzi komplexumhoz azonban még egy fontos dolog kapcsolódik. Az önkormányzatunk egy Start munkaprogram modellt alkotott. Ennek előzményeként az önkormányzat jobbra pályázati pénzeket mezőgazdasági gépeket és telephelynek alkalmas ingatlant vásárolt. Két évvel ezelőtt bekapcsolódtunk a Start munkaprogramba, és saját termelést kezdtünk folytatni. Kertészeti növényekkel indultunk és folyamatosan bővítettük a termelési területet. Az önkormányzatnak több mint 153 lepusztult, elhanyagolt ingatlant adtak ajándékba, hogy csináljunk vele valamit, ne legyen dudvás. A területeket táblásítottuk és termelni kezdtünk rajta. Most a második gazdasági évben vagyunk, és a termelési érték jelentősen megnőtt. Ma már takarmánynövényeket is termelünk, és ezekből az élő parasztporta állatait is el tudjuk látni. A húsfajta kertészeti növényvel a konyhánk gazdálkodik: sárgarépa, zöldség, karalábé, zeller, bab, paradicsom, paprika és mások. A folyamat hatásmechanizmusát kutatási témává minősítette a Nemzetstratégiai Kutatóintézet, és 2013. december 3-án egész napos kutatási konferenciát rendeztek Budapesten a téma kapcsán. Még ezelőtt kaptunk a belügyminiszter úrtól egy elismerő

oklevelet, hogy kiemelkedő, innovatív tevékenységet végeztünk az elmúlt gazdasági évben a Start munkaprogramban. A modellprogram folyamatát és eredményeit egy külön honlapon mutatjuk be (www.start-atany.tk) Természetesen az elismeréshez anyagi támogatás is járt, hogy a fejlesztésünket segítse.

B. K.: *Van olyan civil partnere az önkormányzatnak, amelyik különösen aktívan segít a népi kultúrát őrző-bemutató munkában?*

G. M.: Mindenképpen említésre méltó az Átányi Hagyományőrző Egyesület népdalköre. Átányi feldolgozásokat adnak elő, komoly elismerésekkel büszkélkedhetnek. 16 főből áll a csoport. Az egyesület különböző gasztronómiai és egyéb témákkal is foglalkozik, a népi kultúrához kapcsolódó kérdésekben mindig lehet rájuk számítani. A '60-'70-es éveket megidéző, berendezett épület minden tárgya közadakozásból származik. A konyhabútort, a szobabútort, legfeljebb emléktárgyakat is. Volt olyan, aki a dédszülejének az ezüst zsebóráját ajándékozta a kiállításra. Természetesen ezt az utolsó szegig mind leltárba vesszük és a legnagyobb tisztelettel őrizzük. Ugyanígy a helytörténeti kiállításunk is kiegészült helyi gyűjtemssel, míg egy jelentős részét a Néprajzi Múzeumból, az éves kiállításból, kölcsönöztük hosszú távra.

A tudósok azt mondták, hogy Európában egyedüli módon Átányban valósult meg a helyi népi kultúrát a legteljesebben, legfeldolgozottabb

módon bemutató rendszer, ami teljesen egyedivé teszi a komplexumunkat.

B. K.: *Nem utolsó sorban egy élő rendszer is.*

G. M.: Igen, élő rendszer, melynek az alapgyökerei értékrendben és szellemiségben találhatóak. Az itt született, itt élt emberek ebbe szocializálódtak több generáción keresztül és ennek gyökerei máig megvannak.

B. K.: *A fiatalokra is továbbörökíthető ez a szellemiség?*

G. M.: Van a fiataloknak egy köre, amelyik kifejezetten nyitott rá. Korunkban komoly értékrendi válság tapasztalható, és egyre többen vannak azok, akik a valódi értékek nyomában visszatalálnak a gyökereikhez. Átányon sok ilyen fiatal él, és hál' istennek ők későbbi életüket is itt képzelik el. Ehhez önkormányzati támogatást, segítséget próbálunk nyújtani számukra, hogy ösztönözzük őket a maradásra.

B. K.: *Van-e valamilyen közösségük a fiataloknak?*

G. M.: Vegyes közösségünk van. Mint a népdalkörben is, abban is van fiatal is, meg idős is, és ez az összetettség más közösségeinkre is jellemző.

B. K.: *Milyen civil szervezetek, közösségek működnek Átányon?*

G. M.: A református egyházhoz kapcsolódó „Együtt Egymásért és az Átányi Református Egyházért, Gyülekezetért” egy nagyon aktív civil szervezet: jelenleg az egyik ravatalozóra nyújtott be pályázatot, megnyerte. Az időseket tömöríti az Átányi Nyugdíjasokért Alapítvány, rendszeresen folytatnak programokat az Integrált Községi Szolgáltató Tér nagyertermében. Polgárőrségünk is működik. Az Átány Megújulásáért Innovatív Baráti Kör Egyesületet Átányról elszármazottak alapították abból a célból, hogy segítsék ennek a falunak a felemelkedését. Egy nagyon komoly, komplex programot dolgozott ki az egyesület a fejlesztéshez. Az Önkormányzati Iskoláért Alapítvány mellett az Átányi Egyházi Iskoláért Alapítvány is aktív, sőt jelentős pályázati pénzeket nyert el tavaly is, idén is. Különböző rendezvényeket bonyolítanak le, ami egyrészt kapcsolódik a művészetoktatáshoz és kötődik az egyházhoz is. Az egyháznak külön kórusa van,

Az átadó ünnepség

valamint a művészetoktatás folyamánként hangszeres körök is élnek. Nagyon fontos fejezete az átányi civil életnek a Csillagfalu. A Csillagfalu Közhasznú Egyesület 2011. december 17-én alapították, célja, hogy a Magyarországon meglévő nemzetiségeknek egy területen, a 19–20. század építészeti stílusában, a népi, illetve a paraszti kultúrának megfelelő építészeti stílusban megépítsen egy-egy parasztházat, valamint ehhez kapcsolódóan kiszolgáló komplexumot hozza – ez összesen 13 épületegyüttest jelent. Gyakorlatilag minden nemzetiség, valamint az anyaországokban élő magyarság ünnepeit, népi kulturális rendezvényeit egységes rendszerben kívánja megtartani. Lényegében egy nemzetiségi egységet próbál létrehozni a Csillagfalu kulturális alapon, mellette a nemzetiségi gasztronómiát is bemutatnák. A www.csillagfalu.hu honlapon lehet tájékozódni a kezdeményezésről. Abból az alapvetésből indulnak ki, hogy egy nép megismerhető a kultúrája által – jelenleg kiállításokat szerveznek, az építkezésnek pedig folyik az előkészítése.

B. K.: *Jól értem, hogy ebből egy nemzetiségeket bemutató skanzen lesz?*

G. M.: Nem skanzen, hanem élő udvar. A parasztházakban kulturális élményekhez lehet jutni. Például tudvalévő, hogy a magyar parasztházban valamikor szalmazsákon feküdt az ember – nos, ha a látogató ezt ki akarja próbálni, lehetősége van rá. Ugyanígy megtapasztalható, hogy mondjuk a görög, a német vagy a szlovák nemzetiségű parasztok milyen kulturális körülmények között éltek hazánkban valaha. Nem utolsósorban nemzeti ételeket lehet megízlelni és nemzeti ünnepeken részt venni: 76 nemzetiségi ünnephez kapcsolódó rendezvényt számoltak össze évente. Komoly idegenforgalmi hatása lenne az ökörendszerben üzemeltetett Csillagfalunak.

B. K.: *Ki vezeti a projektet?*

G. M.: A Csillagfalu Közhasznú Egyesület elnöke Bedécs Mária, aki egy átányi származású menyecske. Az ötletgazdája pedig a párja, Székely Csaba. Bedécs Mária üknagyapja, Bedécsi József építette azt a Bedécs házat, amit Kakas-házként emlegetünk.

Lovasverseny az Átányi Napok keretében

Azzal az épülettel a népi építészetben egy új stílust teremtettek meg: előtte végágasos rendszerű házak jellemezték a falut, ez viszont már a hatóles, szelemenés típusú épület. Ez a kialakult új stílus egészen a '70-es évekig tartotta magát.

A Csillagfalu egyesület azért keresett meg először, hogy a Kakas-ház mintájára tervrajzi lehetőséggel keressenek helyet az épületeknek. Először Demjénben kaptak volna térítésmentesen egy ingatlan, de a népi kultúrát aktívan éltető Átány községben méltóbb helye lenne egy ilyen kezdeményezésnek. A belterületünkön találtunk is egy erre alkalmas egy hektáros telket. Turisztikai szempontból is tökéletes hely a Csillagfalunak: Átány nemzetközileg elismert, tudományosan feldolgozott, népi kultúrával rendelkezik, nincs olyan nemzetiség itt, amelyik elfogultsággal vádolhatna. A Tisza-tóhoz 15 km, autópályához 15 km, földrajzi fekvése ideális. A térségben városok, Jászberény és Eger is 50 km-en belül található, ugyanakkor nyugalmas hely.

B. K.: *Átány és Csillagfalu segíti, kiegészíti egymást?*

G. M.: Nem is lehet másként. Abban vagyunk érdekeltek, hogy a településünk érdekében bárki bármit tesz, az mindig a komplexitáshoz kell, hogy illeszkedjen egy egységes rendszerben. A felemelkedés az összefogásban van. Tehát amit az önkormányzat elindít, ahhoz valahogy illeszkedik a civil szervezet is.

B. K.: *Nincsenek súrlódások a civilek és az önkormányzat között?*

G. M.: Nagy baj lenne, ha nem segítenék egymást. Az együttműködésnek szép példája volt október 26-án az élő parasztporta átadása. Körülbelül 250-300-an lehettek itt, és nem fértek el az IKSZT-ben. Még az

előcsarnokban is álltak! Olyan színvonalas közadakozású rendezvény jött létre, hogy párját ritkítja: beöltözött gazdaasszony borral fogadta a parasztportán a vendégeket a megnyitón, épp úgy, ahogy a régi gazda tette valamikor. Egy itteni ételféleségeket kínáltak, a szerelmest. A Csillagfalu programra visszatérve: a projekt kormányzati szintű egyeztetés alatt van. Több nagykövet írásba adta, hogy támogatja a programot. Ennek vannak érzelmi és pszichés vonatkozásai is: például 16 köbméter megszentelt anyaföldre tervezik építeni a nemzetiségi házakat, amit az anyaországokból szállítanak. Az örmények külön kérték, hogy Örményországból hozzanak át szőlőt a ház elé telepíteni.

B. K.: *Közigazgatás tekintetében mit érdemes tudni a faluról?*

G. M.: Átány gyakorlatilag bizonyos társulási funkciókat is betölt, mert Heves város pénzügyi nehézségei miatt csődeljárás alá került. Így gyakorlatilag ez a falu tölti be a gesztorönkormányzatot a Dél-Hevesi Kistérségben. A lakosságszámunk 1556 fő.

Bízunk benne, hogy a projektjeink miatt a helyzetünk és befolyásunk erősödni fog. Egyrészt földrajzi fekvésünk ideális arra, hogy Heves központ-szerepét átvegyük. Az elmúlt években jelentős fejlesztéseket végeztünk. A harmadik ciklusomat végzem, ez a harmadik ciklus tervezett, településrendezési terv alapján folyik.

B. K.: *Szándékában áll 2014-ben is indulni?*

G. M.: Az még messzi van, azon nem is gondolkodtam, mert annyi a dolog, hogy inkább a munkával kell foglalkozni. Hol van még az? Mindegy, hogy a Rákóczi úton, ha szemét

van, az nem politikai kérdés, hanem söprű és lapát kell, és hozzá egy dolgos ember. A nagypolitika az „nagy” politika, a települési politika pedig alacsonyabb szintű és ezt nem szabad ideológiai alapon folytatni; meg kell mondjam, személy szerint Átány közéletét pártsemlegesnek, függetlennek vélem. Kizárólag értékrendi alapon politizálunk ebben a faluban. Még a szocialista kormányzás idején Magyarországon másodikak voltunk, akik Wass Albert emlékhelyet hoztak létre (az első Baján volt). Annak idején megkérdezték, hogy Wass Albert mit keres Átányban? Azt feleltem, én három dolgot veszek alapul. Olyan műveket írt, amiket megkönnyeztem. Kiváló művész. Példaértékű módon lokálpatrióta, amivel ennek a falunak is utat mutat. Ezt a hármát, ha kiemelem, akkor itt a helye Átányban. Igyekezünk a településpolitikát a falu érdekében ideológiamentesen, a mindenkor hatalomhoz lojálisan kezelni. Úgy fogalmaztam 2002-ben, hogy Átány szülőteként, ha megválasztanak, én még az ördöggel is cimborálok, hogy ennek a falunak több, szebb, jobb legyen.

B. K.: Széleskörű a konszenzus?

G. M.: A falu többségi akaratát kell képviselnem. Azt szoktam mon-

dani, hogy olyan lagzi se volt még sehol, hogy mindenkinek jó legyen. A legjobb bornak is van ruskója, egy faluban is van olyan, ami nem tetszhet mindenkinek. Mi értékrendeket fogalmaztunk meg az elmúlt évtizedben, értékrendi alapon gondolkodunk – aki ebben a faluban öregedett meg, akkor neki, ha mást nem, támaszt adunk, mert a gyerekeit az élet, lehet, elszóllította a kenyere miatt. Létrehoztunk egy gondozási központot az időseinknek, ahol közel 150 rászoruló látunk el. Van, akit az otthonában látunk el, házi gondozásban. Szociális ebédet viszünk ki, a társaságra vágyó időseket pedig busszal utaztatjuk a központba, és nappali ellátásban részesítjük. Az idősellátás mellett a rászoruló tanulókat is igyekezünk támogatni: a középiskolásokat Arany János ösztöndíjjal, a felsőoktatásban tanulókat Bursa Hungarica ösztöndíjjal. Bizonyos kérdésekben a munkát helyezzük előtérbe. Először az állampolgárnak magának és a családjának kell azért tenni a legtöbbet, hogy neki jobb legyen: az önfenntartást a paraszti portán is tanítjuk, hogy segítsünk elérni. Például megmutatjuk, hogy milyen kerítést lehet csinálni napraforgó kóréból, és ott hogy lehet kiskertet művelni – falun vagyunk, erre mindenkinek nyílik lehetősége egy kis erőbefektetéssel.

B. K.: A kisparaszti gazdálkodás tanításával a munkanélküliség következményein próbálnak enyhíteni?

G. M.: Részben igen, de ennek azért szélesebb körű hatást számunkra, és van egy közösségi vetülete is. A népi kultúrát és az egyéni gazdálkodási tapasztalatokat ötvözzük a gépesített rendszerrel. Ebből az ötvözetből jön ki az az önkormányzat által művelt kertészet és növénytermesztési struktúra, ami teljesen egyedi. A melegágyat szerves trágyában alakítjuk ki, nem üvegházban, és ugyancsak szerves trágyával dúsítjuk a földet is. A fagyok múltával, amilyen korán csak lehet, palántázunk: nincs palántázó gépünk, a kézi palántázáshoz viszont a palántázás mikéntje mellett a furkót is kell ismerni, ami szintén a kisparaszti kultúra része. Itt jelentkezik a termelés specialitása: minden falun élő embernek van kertje, hát bemutatjuk, hogy milyen lehetőségek rejlenek a legegyszerűbb eljárásban, emellett közösségi termelést is végzünk. Az önfenntartó képességet nemcsak bemutatjuk, tanítjuk és gyakoroljuk, hanem lényegesebb az, hogy ebbe az irányba szemléletformáló munkát végezzünk.

B. K.: Köszönöm az interjút. Gratulálok e példamutató kezdeményezésekhez, és további sikereket kívánok.

Átányi Napok – minden év június havának első hétvégéje

GÖNCZI MIHÁLY: 1951. augusztus 18-án Átány községben születtem. Nős vagyok, egy lányom és egy fiam van, felnőtt korúak. A középiskola befejezéséig itt éltem. 1973-ban a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolán, 1981-ben a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián, gazdálkodási szakon szereztem oklevelet. Hivatásos tisztként különböző beosztásokat töltöttem be gazdasági feladatkörökben. A hadsereg átszervezése miatt 1996-ban alezredesi rendfokozatban szolgálati nyugállományba vonultam. Ekkor letelepedtem szülőfalumban, ahol jelenleg is élek. Feleséggel együtt családi vállalkozásunkban tevékenykedem. Érdeklődésem – a kötődésem miatt – a vidék, a gazdaság helyzetének megismerésére irányul. Foglalkoztat a falu társadalmi viszonyainak alakulása napjainkban. A 2002. évben független jelöltként választottak szülőfalum polgármesterének. Célul tűztem ki, hogy munkámat egy „élhető falu” megvalósításának szentelem. A helyi politikai életben alapvetően értékrendek képviselésével veszek részt.

DR. BALÁZSI KÁROLY ny. főiskolai tanár, település- és közösségfejlesztő. Sárospatakon tanító, az ELTÉ-n magyar-népművelés szakos tanári oklevelet, majd egyetemi doktori (dr. univ.) fokozatot szerzett. Szakmai tanulmányúton járt Angliában, Franciaországban, Svédországban. Dolgozott művelődési központ igazgatóként Szobon, közművelődési tanszékvezetőként a bajai Eötvös József Tanítóképző Főiskolán. Később a Comenius Tanítóképző Főiskola közművelődési, majd társadalomismereti tanszékvezető docense, egy évig főigazgató-helyettes. 1993-tól a Közösségszolgálat Alapítvány felső-magyarországi rezsizense. A Sárospataki Népfőiskola újjászervezője (1988) és első, alapító elnöke.

A Lakiteleki Népfőiskolai Alapítvány hálózatfejlesztési kabinetjének vezetője. Kutatási területe: művelődéstörténet, közösségi művelődés, népfőiskolák. Fontosabb művei: a Keceli Nevelési Központ funkcionális terve (1980), Település- és közösségfejlesztés (főiskolai jegyzet) 2000., A Sárospataki Népfőiskola tizenöt éve (1986-2002), Gyökerek és korszakok (népfőiskolai olvasókönyv) 2002., Népfőiskolai hagyomány (1769-2010), Lakitelek 2012., további mintegy 150 publikáció lapokban, folyóiratokban.